SVOBODA  СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCIX. No. 138. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, JULY 22, 1992. CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 22-го ЛИПНЯ 1992. Ч. 138. РІК XCIX.

ПЛЯНУЮТЬ СВЯТКУВАННЯ РІЧНИЦІ ПРОГОЛОШЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТИ УКРАЇНИ

Ню Йорк. — Постійне Представництво України при ООН, Український Конгресовий Комітет Америки та Українська Американська Координаційна Рада влаштовують відзначення 1-ої річниці проголошення незалежности України із святочним концертом, яке відбудеться у неділю, 23-го серпня, о год. 2:30 по полудні в Українському Народному Домі, 142 Друга авеню в Ню Йорку.

У понеділок, 24-го серпня, о год. 6:30 вечора відбудеться державне прийняття голови постійного представництва України до Організації Об'єднаних Націй Віктора Батюка для дипломатичного корпусу ООН та української громади в Sheraton New York, Сьома авеню між 52-ою і 53-ою вулицями в Ню Йорку. Квитки на державне прийняття можна придбати до 17-го серпня в бюрах: УККА — 203 Second Ave., New York, N.Y., 10003, тел.: (212) 228-6840; УАКР — 142 Second Ave., New York, N.Y. 10003, tel.: (212) 505-1765.

Філядельфійська Округа УНСоюзу приготовляється до 27-го Союзового Дня



Дитячий ансамбль „Соловейки" (зліва): Кімберлі Фінлі, Тереса Кусень, Лора Фінлі, Тереса Фінлі і Івась Кусень.

Філядельфія, Па. (с.г.). — Окружний Комітет Відділів УНСоюзу Філядельфійської Округи рік-річно влаштовує Союзові Дні чи інші імпрези, щоби в першу чергу популяризувати добре ім'я Українського Народного Союзу, вшанувати заслужених союзовців, а також дати нагоду союзовцям й іншим землякам — гостям з довколишніх місцевостей зустрітись та в родинній атмосфері провести час в чудовому парку „Тризубівки".

Цьогорічний вже 27-ий з черги Союзовий День відбудеться в неділю, 16-го серпня, на посілості Українського Спортового Осередку „Тризуб" в Горшамі, Па.

Приготуванням Союзового Дня займається спеціяльний комітет, до якого належать члени відділових управ й інші союзовці та союзянки. Діловий комітет вже відбув ряд засідань для намічення загальної програми та обговорення пляну приготувань до так важливої імпрези. Передбачається багата мистецька програма, як дитяча вокальна група „Соловейки — юні солісти", під проводом відомої організаторки молоді проф. Зої Маркович. Для танцюючих буде забава для старших і молодих. Також буде відзначений союзовець з Філядельфійської Округи за довголітню віддану працю для розбудови УНСоюзу. Будуть й інші несподіванки, а головно в мистецькій частині.

До участи в Союзовому Дні Управа Окружного Комітету вже тепер запрошує союзовців та все громадянство Філядельфії й околиці, так свій час розложити, щоби в неділю, 16-го серпня, спільно, як одна велика українська родина, зустрітися на чудовій „Тризубівці" і в дружній атмосфері провести час.

Відбулися 3-ті Збори Американської Асоціяції Україністів

Урбана, Ілл. — У понеділок, 22-го червня, у вечірніх годинах, в Іллінойському університеті, Американська Асоціяція Україністів відбула свої 3-ті Загальні збори. Разом з членами, що віддали свої голоси (проксі), в праці зборів взяло участь 48 членів.

Збори заслухали панорамний, зате вичерпний звіт президента Івана Фізера, та статистично підсумковий секретаря-скарбника Джеймса Мейса. В звіті президента говорилося про заходи Управи полагодити конфлікт з другою одноіменною асоціяцією, яка виникла рік тому і яку очолив Василь Дмитришин; про участь асоціяції у 2-му Конгресі Міжнародної Асоціяції Україністів, який запланований на 22-28-го серпня наступного року у Львові; про сучасний стан слов'янознавчих та українознавчих студій у світлі нової політичної конфігурації в Середній та Східній Европі; про матеріяльну та академічну допомогу відродженому університетові Києво-Могилянської Академії та новоствореному центрові україназнавчих студій в Іллінойському університеті та низку інших проблем.

Президент Фізер з жалем ствердив, що В. Дмитришин категорично відмовився від розмов про поєднання двох асоціяцій. Збори винесли резолюцію про дальше намагання усунути конфліктні проблеми та дійти до поєднання.

Президент Фізер також турботливо ствердив, що до часу зборів він офіційно не отримав жодної інформації про участь асоціяції у 2-му Конгресі МАУ від її президента Григорія Грабовича. Однак, як виявилось, у зустрічі з віцепрезидентом МАУ Миколою Жулинським та секретарем Олексою Мишаничем, яка відбулася 5-го липня в Києві, таку інформацію він повинен був отримати уже в травні. І тому Організаційний комітет МАУ в Києві уповноважив президента Фізера зайнятись американською участю у 2-му Конгресі.

Збори внесли додаткові поправки до статуту, вибрали редколегію бюлетеня, апробували зменшення членських датків з 50 до 35 дол. ввели інституційне членство та одноголосно надали почесне членство двом видатним сеньйорам українїстики, Юрію Шевельову та Григорію Костюкові.

Згідно зі статутом, збори обрали нову Управу на наступну трирічну каденцію, до якої увійшли І. Фізер — президент, Лариса Ониськевич — віцепрезидент, Дж. Мейс — секретар-скарбник, Наталка Кононенко, Ася Гумецька, Михайло Найдан, члени: Осип Данко, Богдан Рубчак, Василь Маркусь — члени Контрольної комісії.

А. Зленко виступив на пресконференції

Київ (УНІАР). — Тут 17-го липня міністер закордонних справ Анатолій Зленко виступив перед українськими та закордонними журналістами. Він проаналізував діяльність зовнішньополітичного відомства за два роки після проголошення декларації про державний суверенітет України, виділивши два найголовніших, на його думку, напрями в її діяльності: двосторонні зв'язки з іншими державами та участь України у загальноевропейських процесах.

На першому напрямку найважливішим досягненням, на думку міністра, є підписання Дагомиських домовлень, які призвели до розблокування питання про частку України в закордонній власності СССР. Згідно з ними Україна має право на 16.37 відсотків цього майна.

На другому напрямку встановлюються двосторонні зв'язки з різними країнами. Сьогодні за кордоном працює 13 амбасадорів, шість тимчасових повірених та один почесний консул у Греції. Важливим в цьому напрямку є участь України в загальноевропейських процесах, зокрема співпраця з Північно-атлантичною асамблеєю та Радою Безпеки. Ратифікований договір про зменшення звичайних збройних сил в Европі і вже отримано першу заяву від Франції на інспекцію місць розташування військових частин, які підлягають редукції.

Відповідаючи на запитання журналістів, А. Зленко сказав, що не виключає можливости відправлення українських військових частин до Придністров'я з метою роз'єднання ворогуючих сторін, якщо на це буде відповідне прохання Молдови. Щодо можливости визнання ПМР Український міністер заявив, що Україна обстоює непорушність існуючих кордонів. Хоча це і не означає відмову від спроб дипломатичними заходами досягти зміни політичного статусу Придністров'я у складі Молдови. В окремих випадках можуть бути розглянуті питан

(Закінчення на стор. 4)

В. Гавел зрезиґнував

Прага, Чехо-Словаччина. — У понеділок, 20-го липня, президент Чехо-Словаччини Вацлав Гавел офіційно повідомив про свою резиґнацію. В. Гавел міг залишитися на своєму пості до жовтня, коли офіційно минає термін його конституційних уповноважень, однак вирішив уступити, давши тим самим зрозуміти, що його спроби зберегти Чехо-Словаччину в нинішньому стані не дали результатів.

Про резиґнацію Гавела повідомило державне радіо, хоч сам президент поки що не прокоментував своє рішення. Чеська газета „Лідове Новіни" пише, що знайти заміну Гавелеві буде досить тяжко, бо міжнародний авторитет президента утримується не лише на його колишніх заслугах дисидента і ролі в антикомуністичній „шовковій" революції 1989 року, але й на тому, що, займаючи високий пост, Гавел зумів зацікавити проблемами Чехо-Словаччини провідні держави світу.

Гавел постійно виступав за єдину федеративну державу, в яку входили б республіки Чехія і Словаччина. Значна частина населення Словаччини виступала за незалежність, а в червні словацькі парляментаристи заблокували переобрання Гавела і багатьох його прибічників. „Ці вибори показали, що я не користуюся підтримкою значної частини словацьких законодавців", — заявив Гавел недавно у телевізійному інтерв'ю.

Чеський прем'єр Вацлав Клаус і його словацький колега Владімір Мечіяр вис ловилися за розкол федерації і звернулися в республіканські парляменти з гросьбою виробити умови для створення двох незалежних держав до 30-го вересня. В. Мечіяр також обіцяв усерині цього року представити на розгляд новий проєкт словацької конституції.

ДЖ. БЕЙКЕР ВЕДЕ УСПІШНІ ПЕРЕГОВОРИ НА БЛИЗЬКОМУ СХОДІ

Єрусалим, Ізраїль. — Державний секретар З'єднаних Стейтів Америки Джеймс Бейкер, відбувши майже успішні розмови з представниками палестинців, а також з новим прем'єр-міністром ізраїльського уряду Іцаком Рабіном, заявив кореспондентам, що Уряд президента Джорджа Буша розглядає тепер можливість гарантованої позички для Ізраїля у висоті 10 біл. долярів, які повинні бути використані для створення варстатів праці для новоприбулих до Ізраїля жидів з країн колишнього СССР в першу чергу і продовження будови приміщень для новоприбулих, але не в такому темпі, як це відбувалося дотепер.

Один з впливових представників Державного департаменту ЗСА, інформуючи журналістів про переговори з ізраїльцями і палестинцями заявив, що він надіється, що справа гарантованої позички буде позитивно полагоджена у спосіб, який задовольнятиме обидві сторони, хоч, як відомо, представники палестинців категорично вимагали від Бейкера, щоб він своїми впливами домігся цілковитого припинення новобудов на окупованих арабських землях, які ізраїльці, а зокрема новопоселенці, почали вже називати „новим Ізраїлем".

Висновки переговорів будуть зроблені під час зустрічі прем'єра Ї. Рабіна з президентом Дж. Бушем, яка відбудеться незабаром у літній резиденції Президента ЗСА Кеннебанкпорті, Мейн, на початку наступного місяця, тоді, як в ЗСА виборча президентська кампанія буде в повному розгарі, хоч ще перед конвенцією Республіканської партії, яка відбуватиметься в Тексасі. Очевидно, двостороннє проголошення цієї справи матиме великий вплив на виборців в ЗСА, жидівського походження, хоч в основному більшість цих виборців голосували дотепер на демократичну листу.

Виглядає, що Дж. Бейкер хотів позитивно полагодити цю справу з Ізраїлем ще перед його тимчасовим відходом з посту державного секретаря ЗСА, щоб перебрати керівництво виборчою кампанією Дж. Буша про що наступила вже домовленість між ним і Президентом, але щойно в понеділок, 20-го липня Білий Дім подав цю справу до загального відома.

Стратеги Республіканської партії вважають, що Дж. Бейкер чи не одинокий здібний керівник передвиборчої кампанії, який зможе дати собі раду з галасливою кампанією демократів та й ще в обличчі відтягнення своєї кандидатури Россом Перо, велике число прихильників якого правдоподібно голосуватиме за демократами.

Офіційний відхід Бейкера від справ закордонної політики наступить ще до кінця цього тижня, заявили поінформовані представники Білого Дому.

В АМЕРИЦІ

НА СТОРІНКАХ ПРЕСИ ЧИМ РАЗ частіше появляються вістки про те, що батьки які покинули своїх дітей зараз після народження, починають признаватися до своїх батьківських обов'язків. Аналітики твердять, що цей зворот батьківської теплоти викликаний не так внутрішніми почуваннями, як економічними проблемами та офіційними розшуками за тими, які відмовляються від фінансової допомоги своїм дітям. Все ж таки багато батьків признаються до своїх молодечих помилок. Сьогодні вони підкреслюють, що втратили багато коли не могли слідкувати за ростом своїх дітей, а тепер важко приходиться цю прірву будь чим заповнити.

ДОРАДНИКИ БИЛЛА КЛІНТОНА, кандидата на президента від Демократичної партії, твердять, що губернатор Арканзо не повторить помилку Майкла Дукакіса, колишнього губернатора стейту Массачусетс, який боровся за місце у Білому Домі в 1988 році і дозволив собі розслабитися, вважаючи, що основна боротьба починається у вересні, після Дня Праці. Б. Клінтон не має наміру припиняти боротьби ні на один день. „Ми будемо трудитися, не покладаючи рук", — сказав кандидат демократів.

ГУБЕРНАТОР АРКЕНСО Билл Клінтон і сенатор з Теннессі Алберт Гор почали заключний етап боротьби за Білий Дім, виступивши на закритті конвенції Демократичної партії з програмовими промовами. Вони різко критикували президента-республіканця Джорджа Буша його економічну політику, проголосивши пріоритетами майбутньої демократичної Адміністрації — створення нових місць праці, поліпшення системи здоров'я, боротьба з АІДСом, охорона довкілля і реформація політики. Б. Клінтон у своїй промові обвинуватив Буша у політичному лицемірстві, заявивши, що Президент для вигляду вірний у вірності тим принципам, про які зразу ж забуває. Кандидат демократів дав зрозуміти, що лише новий президент врятує народ і країну. „Люди хочуть змін, але нинішній Уряд стоїть їм на шляху. Він ніби забув, за чиї гроші існує. Грошей він бере щораз більше, а толку від нього щораз менше", — сказав Клінтон.

ПРЕЗИДЕНТ ДЖОРДЖ БУШ завершив дводенний відпочинок у Вайомінгу, недалеко від ранчо свого друга державного секретаря Джеймса Бейкера. Президент сказав, що за два дні вони з державним секретарем взагалі не говорили про політику. Оскільки розмови про те, що Дж. Бейкер може залишити пост секретаря і очолити виборчу кампанію Буша, не затихають, журналісти запитали про це Президента. „Я не маю наміру притягати його, — сказав Дж. Буш про Бейкера. — Він чудово справляється з обов'язками державного секретаря. Я маю намір перемогти у виборах і хочу, щоб у моїй дружині були зібрані кращі сили". В інтерв'ю Дж. Буш назвав Росса Перо „динамічною особистістю, яка змогла надати підвищеного зацікавлення нинішній виборчій кампанії".

ЕКСПЕРТИ ПЕРЕДВИБОРЧОЇ кампанії президента Буша плянують звести до мінімуму „шкідливий для нинішньої Адміністрації ефект", який мав виступ Билла Клінтона на конвенції Демократичної партії. Вони мають намір запропонувати ряд економічних заходів, які ввійдуть у програму Буша і допоможуть йому притягнути на свій бік голоси виборців. За чотири тижні перед відкриттям конвенції Республіканської партії у Гюстоні Буш відправиться в поїздку по головних стейтах країни. У своїх промовах Президент не має наміру атакувати Клінтона і Гора, але це зроблять його прихильники.

ЗДІЙСНЮЮЧИ ПОЇЗДКУ по країнах Близького Сходу, державний секретар ЗСА Джеймс Бейкер зустрівся в Єрусалимі з новим прем'єр-міністром Ізраїля Іцаком Рабіном. Головним питанням у порядку денному зустрічі були мирні переговори у справі Близького Сходу. Ї. Рабін висловився за прискорення переговорів з палестинцями, що проживають на окупованих територіях. Він підкреслив, що його уряд частково припинив будівництво поселень на окупованих територіях. Новий кабінет міністрів Ізраїля прийняв рішення зупинити виконання всіх рішень попереднього уряду в ділянці будівництва поселень на окупованих територіях за кілька годин перед прибуттям Дж. Бейкера.

У СВІТІ

КАНЦЛЕР ГЕЛЬМУТ КОЛЬ втрачає популярність серед громадян Німеччини. Таким є висід останнього опитування, здійсненого спеціялістами кельнського соціологічного інституту Інфас. Тепер тільки 43 відсотки західних і 28 відсотків східних німців хочуть бачити Коля на чолі уряду. В той же час його головний конкурент Бьорн Енгголм дістає все більше прихильників. Його підтримує 51 відсоток опитаних в західних і 59 відсотків — в східних землях.

ПРЕДСТАВНИК РОСІЙСЬКОГО президента в Конституційному суді Сергей Шахрай заявив, що судові буде представлено документи про політичні вбивства КҐБ за кордоном і всередині країни. С. Шахрай зачитав цитату зі свідчень одного каґебівського генерала: „За вказівкою члена Політбюра ЦК ВКП(б) і першого секретаря ЦК КП(б) України Хрущова, згідно з пляном КҐБ в місті Мукачеві було вбито Ромжу, керівника Греко-Католицької Церкви".

ІТАЛІЯ ПРИЙНЯЛА 600 втікачів з Боснії і Герцеговини, де продовжуються бої. Міністер внутрішніх справ Італії Нікольо Мачіно наказав, щоб власті італійського міста Тріест створили спеціяльний табір для боснійських втікачів.

ВЕРХОВНА РАДА Російської федерації запропонувала російському урядові розглянути можливість запровадження економічних санкцій проти Естонії, мотивуючи їх дискримінацією, що її нібито зазнає російське населення цієї прибалтійської республіки.

НОВИЙ СЕРБСЬКИЙ прем'єр-міністер, громадянин ЗСА Мілан Паніч відвідує країни Західної Европи. Він уже побував в Італії, Еспанії і Франції. Під час зустрічі з Панічем французький президент Франсуа Міттеран сказав, що для скасування економічних санкцій проти Югославії потрібно, щоб Сербія визнала незалежні республіки колишньої федерації. На цю пропозицію Паніч не дав конкретної відповіді.

УРЯД РОСІЇ ВИСЛОВИВ невдоволення законодавчим актом Верховної ради, яким оголошено деякі райони країни закритими для чужинців, включаючи журналістів. На думку багатьох російських спостерігачів, це рішення Верховної ради означає повернення до обмежень часів „холодної війни" і суперечить угоді про відкриті зони, досягнутій на вашінгтонській зустрічі Бориса Єльцина з Джорджем Бушем.

У ВАШІНГТОНІ 193 ЧЛЕНИ КОНҐРЕСУ з обидвох партій апелювали до Президента Джорджа Буша, щоби він „негайно" зайнявся справою виплати 10 біл. дол. Ізраїлеві на допомогу створення місць праці для тисяч новоприбулих імігрантів із республік колишнього СССР. У своєму листі до президента Буша конгресмени підкреслюють, що з вибором нового прем'єр-міністра Ізраїля можна направити взаємовідносини обидвох країн, які були дещо захитані коли при владі в Ізраїлі був Їцак Шамір. Конгресмени заявили, що підтримають пропозицію в цій справі, як тільки Білий Дім виробить її.

ОПУБЛІКОВАНО СЕКРЕТНІ ДОКУМЕНТИ ПРО АРЕШТ М. РУДЕНКА

Москва (М. Муратов). — Газета „Московские Новости" за 12-го липня надрукувала низку секретних документів, які зберігалися у так званих „Особливих теках ЦК КПСС" і мали бути навічно сховані в архівах Любянки, доступ до яких був закритий для всіх, окрім найвищої правлячої верхівки.

Один з цих документів свідчить про те, хто і коли дав санкцію на арешт класика української літератури Миколи Руденка. У перекладі з російської цей документ виглядає так:

„Цілком секретно. Особлива тека. Постанова Секретаріяту ЦК КПСС про записку т.т. Андропова Ю. В. і Руденка Р.А. (Примітка редакції: йдеться про генерального прокурора СССР Романа Руденка) з 20-го січня 1977 року ч.123-А; т.т. Кириленко, Андропов, Пономарьов, Соломенцев, Катушев, Долгіх, Зімянін, Рябов постановили: погодити ся з пропозиціями, висловленими в записці т.т. Андропова Ю.В. і Руденка Р.А. з 20 січня 1977 року ч. 123-А (додається)".

Це один документ. А в доданій записці сказано:



М. Руденко з дружиною Раїсою на одній з вулиць Києва у травні ц.р.

„Особлива тека. Секретно. Додаток. ЦК КПСС. Про заходи для припинення злочинної діяльности

(Закінчення на стор. 4)

ТРІО „ЛИБІДЬ" У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ

Філядельфія. — Тут у суботу, 25-го липня, о год. 7-ій вечора в залі Освітньо-Культурного Центру відбудеться концерт артистів з України вокального тріо „Либідь" та Олександра Гаркавого. Вступ — 10 дол., для дітей до 12 років вступ вільний.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200
Бюро УНС у Вашінгтоні: (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Конвенція Демократичної партії

Минулий тиждень був конвенцією Демократичної партії, яка відбулася у найбільшій залі в Ню Йорку, у Медисон Сквер Ґарден. Вона почалася в урочистому настрої і сподіванні, що це підготова до тріюмфального здобуття Білого Дому. В нікого не було ніякого сумніву, що конвенція призначить Клінтона, губернатора стейту Арканзо і як кандидата партії на президентський пост. Клінтон вибрав кандидата на віцепрезидента — Алберта Ґора. „Ню Йорк Таймс" охрестив їх обох як „поміркованих" репрезентантів нової ґенерації. Ґор дав пізнати себе з дуже різких виступів проти президента Буша при кожній нагоді. Але, як дехто суґерує, Ґор удостоївся цієї почести не завдяки своєму політичному обличчю і кваліфікаціям лідера, а тому, що дружини обох цих політичних діячів — приятельки.

Уже забулося, що спершу було аж п'ять діячів Демократичної партії, які виявили амбіцію кандидувати у цьогорічних президентських виборах. Клінтон витримав до кінця. Критикували його за його афери з жінками, коли вже був одружений: його дружина боронила його і заперечувала ті закиди. Не виключене, що тепер, коли він став офіційним кандидатом, відновляться ті і інші закиди, але дійсно Демократична партія має тепер добру коньюнктуру. Дволітня економічна рецесія підірвала популярність Джорджа Буша. Обидві партії й увесь Конгрес втратили теж довір'я в народі. Членів Демократичної партії було завжди куди більше, як Республіканської. Найбільший шанс перемоги Клінтона у тому, що американці люблять — зміну. Зміна ради зміни — без розумової арґументації.

Росс Перо, більйонер з Тексасу, який кандидував як „незалежний", відступив від кандидатури на президента, так що залишилися Буш і Клінтон, як це ми передбачали з початку цієї кампанії. З погляду інтересів України — найбільша журба — чи Клінтон дбає про інтереси України. Амбасадор ЗСА у Москві демократ Штравс дізнався про існування України в листопаді... 1991 року — чи Клінтон кращий. Але був в історії Америки прецедент, що кандидат на президента, в якому люди і домовляли всяких кваліфікацій — став одним із кращих президентів. Коли, не докінчивши своєї каденції, помер Ф. Д. Рузвелт — автоматично записали Гаррі Трумана як його наступника. Дружина Трумана заламала руки: „Господи, та ж він нічого не знає!" Труман був одним з кращих президентів, тільки зробив одну помилку, яка мститься по нинішній день. Він образився на геніяльного полководця-стратега у Корейській війні Даґлеса МекАртура за те, що МекАртур критикував Трумана за видавання наказів з Білого Дому, і відкликав МекАртура. По нинішній день нема миру з Північною Кореєю, тільки перемир'я.

За традицією — кожна передвиборча партійна конвенція в Америці — це своєрідний цирк. Промови, в яких промовці перелицитовують один одного у партійній демагогії, переплетені розваговими імпрезами. Кожна така конвенція — це великий клопіт для поліції. Цим разом у зв'язку з бунтом чорних у Лос Анджелесі, змобілізовано 4,000 членів Національної ґвардії стейту Ню Йорк. Час між конвенціями і виборами буде, як завжди, виповнений промовами, в яких кожний кандидат обіцюватиме всілякі земні блага. І все це коштуватиме солідні гроші. Щойно роки урядування на пості президента викажуть чи обіцянки ці були голословні — чи їх він перевершив в ділі.

У РАДІ БЕЗПЕКИ ООН закінчилися дебати з приводу становища у Південно-Африканській Республіці, під час яких виступили понад 50 промовців. Після двох днів обговорення Рада Безпеки прийняла рішення надіслати в ПАР свого спеціяльного представника, який вивчить становище на місці і дасть рекомендації з приводу дальших заходів для припинення внутрішніх міжусобиць і конфліктів у ПАР, а також покладе початок переговорам про поступовий мирний перехід країни до нового правління негритянської більшости. У своєму виступі на засіданні Ради Безпеки лідер Африканського національного конгресу Нельсон Мандела нападав на уряд президента Фредерика де Клерка, обвинувативши його у всіх бідах країни. На другий день ролі перемінилися і міністер закордонних справ Ролоф Бота надзвичайно емоційно захищав свій уряд від критики негритянського лідера і обвинувативши АНК і Н. Манделу у співробітництві з комуністами.

Д-р Роман Барановський

З НАДМІРНОЇ ЛЮБОВИ МОЖНА Й ЗАДУШИТИ

Напевно такий наголовок статті видасться декому макабричним, але в житті бувають неймовірні речі, які часто переходять межі нашої уяви.

Минулого року у „Свободі" появилася моя стаття під заголовком „Чи надмірний патріотизм може бути деколи шкідливий?" У цій статті я навів кілька маркантних прикладів на підтвердження таких на перший погляд парадоксальних явищ.

У сьогоднішній статті я маю на увазі деякі нездорові явища і події в Україні, точніше — поведінку деяких осіб причетних до справи, які не із злої волі, але з надмірного патріотизму і любови до батьківщини своїми нерозважними вчинками надщербили поважний стовп у будівництві молодої держави, а у дальшому ході можуть захитати і цілою будівлею.

Деякі явища, що недавно відбулися в Україні, можуть послужити промовистим доказом на поставлене вгорі в наголовку твердження. Багато наших політичних в'язнів, які були запроторені за любов до рідної країни, її культури й віри, до концентраційних таборів на далекому Сибірі, до в'язниць і „психушок", нині на волі. Вони скоро зрозуміли потребу зорганізуватися і створити сильну організацію Рух, яка поставила собі за завдання добитися самостійності і незалежности України. Завдяки зусиллям цих людей вже в липні 1990 року проголошено декларацію суверенітету Української Верховною Радою України, згодом — 24-го серпня 1991 року проголошено декларацію незалежности України і здійснено величезний вклад у підготову референдуму 1-го грудня 1991 року, який пройшов із нечувано блискучою перемогою та успіхом. Це сталося тому, що Рух був багатопартійною організацією, яка консолідувала у своїх рядах національно-демократичні сили України в боротьбі за її державність.

Однак комусь захотілося перетворити Рух на ще одну політичну партію. Вже на 3-му З'їзді Руху в лютому ц. р. виявилися поважні розходження, що грозили розвалом Руху. Тільки завдяки вчасному компромісові до цього не дійшло. Створено тріюмвірат, який обіцяв, що працюватиме далі на тих самих основах, на яких був побудований Рух. Проте зусилля зберегти традиційні форми Руху не увінчалися успіхом. Перемогла лінія на департизацію керівництва Рухом, що суттєво ускладнило взаємини в крайових організаціях і призвело до відходу з Руху частини членів, зокрема його засновників. Новий Рух невпинно прямує до однопартійности і стає організацією з новим політичним обличчям. Тріюмвірат, обраний 3-ім З'їздом, розпався, і його одноособово представляє Вячеслав Чорновіл. Чи можна закинути Чорноволові брак патріотизму чи брак любови до України?

Ні і ще раз ні. Цеж бо шанований нами герой, колишній в'язень за любов до рідної батьківщини. А все ж таки він своїм нерозважним кроком спричинився до захитання важливої підвалини в будівництві української держави. Розбиття Руху — це дуже шкідлива й небезпечна ситуація для молодої держави, яка власне вимагає консолідації національно-демократичних сил. З надмірної любови до України зруйновано важливу організацію, яка відіграла превеликую ролю в будівництві української держави і могла зробити ще багато доброго в майбутньому.

Не менш великим патріотом і заслуженим діячем вважаємо Степана Хмару, за якого ми в діяспорі заступалися, коли його насильно запроторено до в'язниці на підставі зфабрикованого оскарження. Однак, як це маємо змогу спостерігати, він непогамований у своїх діях і своїми непродуманими заявами наносить багато шкоди нашій справі. Його заяви в Криму, що мовляв, прийдемо до вас із зброєю в руках, якщо нас не послухаєте, дуже не впору, і тому не дивно, що Левко Лук'яненко гостро засудив такі заяви, бо вони небезпечні і провокаційні. Але це не дуже помогло, бо в останньому часі Хмара покинув ряди Української Республіканської Партії і створив нову Українську Консервативну Партію, яку він очолив, заявляючи, разом з іншими лідерами партії, що вони уважають себе правонаступниками кращих традицій УГС-УРП і домагатимуться розбудови сильної, незалежної унітарної держави України. При чому вони кажуть у своїй заяві, що вже сьогодні готові стати на захист незалежної України зі зброєю в руках, якщо державі загрожуватиме небезпека. Якою мілітарною силою диспонує ця партія в заяві не сказано.

Заходить питання, чи під цю пору, коли ще відносини в Україні далеко не устабілізовані, коли всякі руцкої, жириновські, касатонови, собчаки, шапошникови та інші тільки чекають на найменшу провокацію, щоб відповідно зареагувати, маючи до цього претекст. Не забуваймо, що Москва все ще сильна і кожної хвили-

(Закінчення на стор. 3)

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

Юрій Стефанівський

Львів

Фестиваль „Віртуози" у Львові

III міжнародний фестиваль „Віртуози" у Львові цього року на відміну від минулих, пройшов без зайвого галасу. На ньому ніхто не вигукував гасел про необхідність розвитку національної культури. Натомість мистці, що взяли у ньому участь, просто фахово робили свою справу.

Часто, дуже часто світилися радістю очі патріярха української музики проф. Миколи Колесси — є кому передати для продовження справи, якій він посвятив своє життя.

А початок не виглядав добре — відбилися проблеми нашого дуже нелегкого життя. Не зупиняючись докладно на складнощах, з якими зіткнулися організатори фестивалю, скажу лише, що через наявність у типографії тільки однієї фарби, синьої, дуже вбого виглядали фестивальні афіші, а брак коштів не дозволив належно його розрекламувати. Через несподівану хворобу відомого німецького диригента Ганса Міхаеля Боерля відкриття фестивалю довелося перенести з 9-го травня на 10-те, а виконання „Месії" Г. Ф. Генделя, яким він повинен розпочатися, взагалі відкласти на потім.

Вже перший виступ на офіційному відкритті фестивалю 10-го травня симфонічної оркестри Львівської консерваторії під керівництвом Івана Юзюка перевершив сподівання найбільших оптимістів. Вперше у Львові було виконано „Еспанську рапсодію" М. Равеля, а потім об'єднані у одній програмі три твори на тему Паганіні: „Оркестрові варіяції на тему Паганіні" В. Блехера, „24 каприс" Н. Паганіні — М. Скорика і „Рапсодію на тему Паганіні".

Тон, який задала напочатку оркестра Юзюка домінував до його закінчення. 14-го травня відбувся творчий вечір відомої львівської скрипальки, професора Львівської консерваторії, лауреата премії імені Баха у Лейпціґу, ім. Чайковського у Москві, ім. Сібеліюса у Гельсінкі Лідії Шутко, присвячений 25-річчю її концертної діяльности. Це був тріюмф маестро. У притаманній лишень їй м'якій, дуже жіночій манері гри, поєднаній і інтелектуальним осмисленням творів, Шутко виконала твори Моцерта, Франка, Шимоновського, Вівальді та Чайковського. Особливо вдалим було виконання разом із Марією Крушельницькою дуже важкої для інтерпретування „Сонати" С. Франка. Обидвом скрипалькам вдалося уникнути аморфности композиції і неперевершено донести цей геніяльний твір до слухачів.

Вихованець кляси Л. Ґолембо, колишній львів'янин, а тепер москвич, лауреат багатьох міжнародних конкурсів Юрій Лисиченко зачарував залю шляхетністю звуку та його простотою. Другий концерт Брамса, який за складністю прирівнюється до симфонії він виконав просто, блискуче.

Вдалим виявився виступ молодого мистця, Олександра Казаренка. Коломийчанин за походженням, різносторонньо обдарована людина, він закінчив Львівське музичне училище, кляси піяніно, потім фортепіяну і композиторський (у Мирослава Скорика) відділи Київської консерваторії і тепер навчається там у аспірантурі, як мистецтвознавець. У свій час фахівці якнайвище оцінили його музику до вистав Коломийського театру „Гуцульський рік" Гната Хоткевича та „Камінний хрест" за Стефаником. Емоційно, на одному подиху Козаренко виконав клявірні концерти Йогана-Себастіяна Баха, Дмитра Бортнянського та власні концерт штюк та „Concerto ruteno", а на „біс" „Рапсодію" Лисенка.

Одне з відкриттів фестивалю-австрійська флейтистка Астрід Фреліх, молода привaблива жінка, яка показала себе фахівцем високої кляси. Вона виступала двічі і який з цих виступів був кращим, не берусь судити.

Слухачі тепло зустріли її вишукане виконання і концертів Моцарта та Шуберта, і практично невідомої п'єси „Імакс" Ойжена Бози, написаної у авангардному стилі, і маштабної та складної сонати Сергія Прокоф'єва.

Симфонічна оркестра Львівської філармонії виявилася гідним партнером блискучих солістів і звучала компактно, зібрано не лише завдяки власній майстерності, але і завдяки талановитості та досвідові австрійського диригента Ернеста Гейтцля.

Несподівано сенсаційним був виступ під керуванням Ігоря Пилотюка. Створений у 1984 році при обласній філармонії, цей колектив досяг такого рівня виконавської майстерности і називати його провінційним було б просто гріхом. Концерт Й. С. Баха, який він виконав із свідомим порушенням деяких авторських настанов, звучав незвично, емоційно-романтично і викликав захоплене обурення фахівців — обурення порушенням сталих форм і поглядів на творчість Баха взагалі і захоплення сміливістю виконавців, справньою майстерністю та нетрадиційністю мис-

(Закінчення на стор. 3)

Олександер Задорожний

Київ

З ВІДКРИТИМ СЕРЦЕМ ДЛЯ ДОБРА

II

Вважаю, нам поталанило, що започаткував виконання проєкту „Teach English in Ukraine" у нашому інституті д-р Віктор Китастий — людина високої культури і надзвичайної працездатности та відповідальности, сповнений прагнення прислужитися рідній Україні. Завдяки йому ми відчули приємність свобідного спілкування учнів та вчителя розкованість та доброзичливість не лише у перебігу навчального процесу, але й в позаурочбний час. Знаменною ознакою, на мій погляд, є те, що саме він — син Григорія Китастого фундатора української капели бандуристів і на Україні, і на американському континенті) репрезентував не лише незгасну любов справжнього українця до своєї історичної Батьківщини, але й цивілізоване ставлення державної політики ЗСА до культури інших націй та народностей. Не з газет і журналів, а із особистого спілкування з Віктором, з його послідовниками на ниві студій англійської мови, із зустрічей з американцями українського походження ми винесли розуміння можливостей справжнього, а не лозунгового піклування держави про збереження культурних надбань тих націй, які складають народ цієї держави. Чи ж не дивно, що люди, які в силу різних причин, опинилися за тисячі кілометрів від витоків своєї національної культури, мали і мають можливість залишатися українцями і пишатися цим, а сотні тисяч, ні! — мільйони українських аборигенів, живучи на Україні, відцурались рідної мови, рідної культури, соромились свого українського походження? Багато хто з таких українців став з'яничареним служником антиукраїнської ідеології. Такі слуги-яничари боялися не тільки вивчити, бодай, одне рідне слово, вони боялися навіть натяку на національну приналежність, щоб не втратити свого місця навкіл-корытника при зросійщеному столі можновладців. З огляду на щойно сказане бачу реалізацію проєкту допомоги у вивченні англійської мови не лише у вузькому значенні конкретних завдань, а у більш широкому культурологічному аспекті його посягнень, що вимагає і певного добору викладацького загону.

Багато для кого з нас, мабуть, стало відкриттям, як можна знати крім англійської мови українську і при цьому повністю обходитись без російської? А нам же постійно втлумачували, що без останньої ми у світі пропадем і будемо упосліджені!? Можливо, що дехто з наших слухачів, чи не вперше, задумувався над тим, що обличчя держави постає не з друкованих та дозволених джерел інформації, а з безпосереднього спілкування із конкретною живою людиною. Сподіваюсь, що і наші вчителі побачили, що шалені ідеологічні буревії не викорінили до щенту ознак оаз української ментальности тут — у нас, що ми теж зберегли прагнення до національного розвою.

На жаль, сьогодні — у період переважання ковбасної ментальности — мало ще робиться у нас для докорінної зміни системи освіти. Переважають розмови. Між тим, чим швидше державна політика усвідомить, що тільки високий рівень освіти може забезпечити невідворотно і справжню розбудову нового культурного життя із усіма його складниками, тим упевненішими ставатимуть перші кроки в досягненні економічних цілей. Лише потрібно мати на увазі, що справжня освіта — це не сума знань, а, передусім, духовність, стрижнем якої є національна самосвідомість. Бездуховна особа, озброєна знаннями, страшніша ніж невіглас! Стан, до якого такі „знавці" довели нашу Україну за совєтський період її історії, підтверджує це. Ото ж, не дивлячись на те, що проєкт „Teach English in Ukraine" має за мету вивчення англійської мови, він водночас збуджує заснулу в подекого самосвідомість, сприяє духовному зростові.

Мені відомо, що в Америці перед початком виконання зазначеного проєкту був проведений ґрунтовний методичний семінар з тими, чиї аплікації пройшли попередній відбір. Це дуже добре! В той самий час тут — на Україні — не було навіть наради керівництва „Просвіти" з тими, хто зголосився організувати такі курси у себе в осередках Товариства української мови. А, між тим, така нарада була би корисною, бо допомогла б уникнути деяких організаційних ускладнень, які через це довелось долати самотужки. Чому так відбулося? Не вірили, що проєкт зреалізується?

Далі, та інформація, яку організатори отримали щодо викладачів (лише прізвище, ім'я та домашня адреса), недостатня. Хотілося б знати наперед про вік, про уподобання та, бодай, дещо про їхні пляни і установлений відрізок часу перебування на терені України, а не лише про тривалість студій, про наміри відвідати міста колишньої

(Закінчення на стор. 3)

ІНТЕРВ'Ю З ПРОФ. Д. ГУСАРОМ СТРУКОМ

II

— Які перспективи, що таке бюро буде відкрите та пічне працю над „Енциклопедією України"?

Струк: Щоб таке бюро могло існувати та діяти потрібні фонди. Такі фонди мала б дати Канадська Фундація Українських Студій котра, як вже було сказано, покриває частину коштів на приготування „Енциклопедії України" також фінансує друк енциклопедії. Хоч це завдасть їй певних грошових труднощів, Фундація поставилася прихильно до справи бюро в Києві. Вона розуміє, що воно необхідне, якщо хочемо мати енциклопедію на належному науковому рівні. І в цій справі ждемо доповнення з Києвом.

— Чи ви, крім керівників „Української Енциклопедії", мали змогу стрічатися ще з іншими представниками українського наукового світу?

Струк: Так. Я ще відбув редакційну зустріч з науковцями-фізиками з Академії Наук в справі „Енциклопедії Фізики", що має вийти українською мовою. Нікому не секрет, що большевицька влада всюди фаворизувала російську мову, а особливо в технічних та природничих науках. Чи може сьогодні — напередодні XXI століття — вижити народ, котрому сучасна техніка та найновіші досягнення науки, доступні лише через чужу мову, а ще й паче мову неприятеля? Чи може функціонувати держава без своєї технічної мови? Над цими питаннями застановляються київські фізики. Вони рішили створити україномовну „Енциклопедію Фізики", щоб не дати загинути українській технічній мові. Вони звернулися до українських науковців за кордоном за допомогою, бо зовсім не можна було чекати її від тодішнього в-ва „Українська Радянська Енциклопедія". Слід зазначити, що певну матеріяльну допомогу цьому починові останнім часом дали канадські українці, включно з Фундацією про котру вже була мова. Також створено міжнародний комітет до котрого входять фізики з України та з діяспори. Мене включено як дорадника-експерта в справах складання та редагування видань енциклопедичного типу.

Треба ще здадати, що київські кібернетики прийшли на поміч своїм колегам-фізикам та створили україномовну комп'ютерну програму. Її буде вжито передусім при складанні „Енциклопедії фізики", але напевно вона найде пристосування в інших енциклопедичних виданнях України. Вона буде корисна і нам, що живемо поза Україною.

— Ми почали інтерв'ю з розмови про те, як в Україні розцінюють англомовну „Енциклопедію України". Буде цікаво довідатися від вас, як головного редактора, коли остаточно завершиться видання цього монументального твору?

Струк: Надіюся, що ви не назвали „Енциклопедію України" „монументальною", з чемности або щоб мені догодити. Хоч це може буде звучати нескромно з нашої сторони, і я і мої колеги, що працюємо над цим виданням, дійсно вважаємо, що це твір, як ви сказали, монументальний. Українська „Енциклопедія Українознавства" під редакцією славної пам'яті проф. Володимира Кубійовича створила перелім у науці про Україну. Після появи „Енциклопедії Українознавства" ті, хто писали на українські теми для української публіки — чи то в діяспорі, чи в Україні — не могли не брати під увагу те, що на дану тему писала та енциклопедія. Так само і ми, що працюємо над „Енциклопедією України", вірим, що тому, що англійська мова стала світовою, вплив нашої енциклопедії у відношенні до публікацій про Україну, що після її виходу будуть появлятися англійською мовою, повинен бути не менший. Сама поява англомовної „Енциклопедії України" намічена на осінь 1993 рік. Ми робимо все можливе, щоб так і сталося. Уже здано більшу частину до видавництва, що видаватиме енциклопедію. Це видавництво Торонтонського університету, „Юніверсіті оф Торонто Прес", що є серед найкращих академічних видавництв світу. Кожний із трьох томів, що завершать видання матиме з 1,000 сторінок і включатиме приблизно 5,000 статтей. Тематичні статті поділені на 33 ділянки. З них всі, окрім двох, вже пройшли остаточну редакцію. Матеріяли з 11-ти ділянок тепер в руках авторів на останню перевірку. Згідно з умовою з видавництвом, усі матеріяли мусять бути здані до кінця серпня цього року. Це також стосується ілюстрацій, чи чорно-білих чи кольорових. Для видання також приготовляються окремі географічні карти.

— Відомо, що перший том енциклопедії вийшов у 1984 році, а другий у 1988. Чи тепер ви маєте на меті знову випускати том за томом, а чи всі три томи разом?

Струк: Ні, ні... ці три томи вийдуть разом. Але мушу признатися, що в нас буде проблема. З одного боку хотілося, щоб енциклопедія була якнайбільш сучасною та віддзеркалювала останні події, що відбуваються в Україні. З другого боку хотілося, щоб енциклопедія нарешті побачила світ, бо вона потрібна і на неї чекають. Між іншим треба сказати, що розвал Совєтського Союзу завдав нам багато додаткового труду. Прийшлося там, де була мова про СССР, змінити текст так, щоб про Союз говорилося в минулому часі. Признаюся, що цю працю ми виконували з великим вдоволенням.

Здружені з музикою

Їхнього професора гри на піяно я пізнала, так би мовити, в трьох іпостасях: слухачки, піяністки, педагога.

Ми запізналися під час антракту концерту Олександра Слободяника, який виступав у великій залі Лінкольн Центру. Тоді я звернула увагу на жінку, що вітала піяніста. Жвава, емоційна, вона не приховувала свого захоплення грою концертанта, ділилася з ним новинами музичного життя Львова.

Тією слухачкою була Таїса Богданська.

Вдруге ми зустрілись у відомої української піяністки Дарії Каранович-Гординської, чий „музичний салон" добре відомий музикантам-професіоналам різних національностей. Того вечора Таїсія Богданська щойно повернулась із гастрольної поїздки до Венесуелі. Переповнена вражінь від успішних концертів, вона, не зважаючи на втому, охоче сіла за фортеп'ян і заграла на прохання присутніх.

Тоді я почула Таїсу Богданську-піяністку.

Нарешті, втретє я дістала уявлення про мою нову знайому як професора. Мене зацікавив концерт, про який оголосила „Свобода", — сольний концерт Яреми і Арети Тритяк (клас проф. Таїси Богданської).

Методу вчителя не так вже важко пізнати, слухаючи гру його учнів. Про рівень музичної освіти можна судити з характеру концертів.

Ярема Тритяк — учень третього року, а Арета — четвертого року середнього курсу Українського Музичного Інституту Америки (відділ Нюарк). Обидва вони відвідували українську католицьку школу св. Івана Хрестителя. Арета закінчила її два роки тому з відзнакою, Ярема — цього року. Підготовлена ним концертна програма, як і власне ідея сольного виступу, — це його подарунок на прощання зі школою.

У виконанні Яреми в концерті прозвучало 9 творів західньоевропейських композиторів (К. Ф. Е. Бах, Л. Бетговен, Р. Шуман, Ф. Шопен, Пінто), а також „Староукраїнська пісня" Н. Нижанківського і „Токката" В. Косенка. В репертуарі Арети також є твори класиків і романтиків та українських композиторів, зокрема „Момент розпачу" та „Елегія" Миколи Лисенка. Вона знає про ювілей Миколи Лисенка — 150 років від дня народження, що відзначає цього року не лише українська громадськість. До речі, у травні цього року Арету відібрали (за конкурсом) для участі в концерті Товариства музичних вчителів („The associated Music Teachers League of New York"), що відбувся у малій залі Garnegie Hall. Арета успішно виконала там „Елегію" Лисенка.

Що можна сказати про учнів Таїсії Богданської, яким вона віддає своє фахове уміння, вкладає душу?

Це здібні учні. Вони люблять музику. Це головне. Гра сестри і брата Тритяків має свої відмінності, що йдуть, очевидно, від природи таланту, що формується, характеру людини, її психіки. Але у обох відчувається те найважливіше, що учень може взяти від школи, — це фундамент музичної культури. Оволодіння фразування, осмислення структури деталей і цілої композиції є завжди чи не найскладнішим у виконавському мистецтві. В грі Тритяків вже є таке осмислення, хоч, зрозуміло, ще не завжди органічне.

Музичне висловлювання Яреми і Арети забарвлене внутрішнім емоційним сприйняттям змісту твору композитора. Проникнення в нюанси почуття у Арети виявляється яскравіше. Ярему поки що більше приваблюють образність, пов'язання з рухом, танцювальною стихією, оволодіння технічними прийомами. Кажу „поки що", бо не раз із віком, особливо у юнаків, музикальність та емоційна відкритість досить швидко і наче несподівано наздоганяє піяністичну техніку.

Особливо вразило мене в грі юних піяністів відчуття природи українського мелосу; порадувала задушевна інтонація, з якою вони грали твори українських композиторів. Це примітне було в „Староукраїнській пісні" Н. Нижанківського.

Професор Таїсія Богданська заслуговує найвищої похвали за те, що в атмосфері навальних ритмів оточуючої дійсности вона зуміла відкрити своїм учням природу наспівної мелодії, красу самобутнього українського фолкльору. Адже від інтонації, від інтонування, „вимовляння" на клявішах — прямий шлях до пізнання стилю, специфічних особливостей нашої музики.

Нема що й казати, пізнанню музичної інтонації сприяє знання української мови. В цьому велика заслуга не лише вчителів, але й батьків. Батьки Яреми і Арети Тритяків послали дітей до суботньої школи українознавства, записали до Пласту, призвичаюють до громадського життя. Я, на жаль, не познайомилася з ними, але знаю, що мама наших концертантів заангажована в Комітеті придбання фондів на Український музей в Ню Йорку, тато працює в Лікарському товаристві і в Пласті. Арета Тритяк, що вчиться тепер в Saint Mary's Academy, виконала також дві власні музичні композиції — „Пастушок" і „Подорож", в яких помітне відчуття форми.

Хочу відзначити, що концерт Яреми Тритяк, при співучасти Арети Тритяк, був уряджений Українським Музичним Інститутом Америки (відділ Нюарк) і Гуртком Матерів при школі св. Івана Хрестителя. Він дав чистого прибутку 545 дол. Гроші передано на потреби школи св. Івана.

Мистецькій атмосфері вечора сприяла виставка картин молодих мистців. У ній взяли участь: Гриць Гавел, Маріка Голіната-Винарчук, Рута Кисілівська, Зеня Наконечна-Олесницька, Арета Тритяк. Картини були різні за технікою виконання і неоднакового художнього рівня. Проте в деяких приємно вразив сучасний стиль образного мислення малярів, серйозне ставлення їх до мистецтва. Деякі картини були придбані. Виставка художніх робіт молодих мистців також підтвердила дбайливе збереження культурних традицій українського народу.

Здібна творча молодь викликає почуття гордості за зростаючі покоління українців, свідомих свого походження, етнічної приналежности. Вони здружені з музикою. Вони здружені з мистецтвом. Вони — це вчителі й учні, яких єднає почуття прекрасного.

Д-р Тамара Булат

ЗАЯВА

Дійшло до нашого відома, що непокликані особи поширюють вістки, будьто Союз Українок Америки закликає своїх членок, а теж українську громаду, фінансово допомагати особам, які подають, що вони, чи члени їхніх родин є жертвами Чорнобиля та прохають, щоб складати грошові пожертви на подані в пресі прізвища та числа конт в поодиноких банках чи кредитівках. Часто є випадки, що такі люди ходять по наших установах і вимагають фінансової допомоги, покликаючись на Союз Українок Америки.

Публічно заявляємо, що ми ніколи не закликали нікого для цього. Суспільна Опіка Союзу Українок Америки має точно намічені пляни допомоги, згідно з якими є побудована її праця і вона дуже справно діє. Звіти з праці Суспільної Опіки є точно подані у звідомленнях Світової Ради Суспільної Опіки є точно подані у звідомленнях Світової Ради Суспільної Служби при СКВУ.

Підкреслюємо, що Союз Українок Америки відмежовується від того рода акцій, які не входять у програму праці Суспільної Опіки нашої організації.

Екзекутива Союзу Українок Америки

Ню Йорк, липень, 1992 р.

ПРОХАННЯ З ПЕРЕМИШЛЯ

...„Церкву дали нам (колишній костел ґарнізоновий) але пусту. Ми всі старші, стояти не всилі а інші люди, які мешкають далеко, перестали ходити до церкви, бо нема де сісти. Просимо поможіть купити лавки або крісла."

Таке прохання надійшло до нас і подаємо адресу Сестри Служебниці Марії Остюк, яка погодилася полагодити справу замовлення лавок (або хоч кілька крісел): S. Maria Ostiuk, 37-700 Przemysl, ul. Popielov 6, Poland.

Землацтво „Перемишина"

c/o Andrij Chornyj
2413 Islington Ave. No. 302
Toronto, Ont. M9W 3X6

Конференція в Чикаго

У кінці червня відбулася 11-та Конференція Української Науково-Дослідчої Програми в Іллинойському університеті в Урбана — Шампейн, в якій взяло участь до 100 осіб. Прочитано до 50 наукових доповідей, присвячених темі „Україна й її сусіди". Учасниками конференції, яку організував керівник програми проф. Дмитро Штогрин, були професори та науковці з Північної Америки та майже 20 з України, Польщі і республік колишньої Югославії.

Цієї осени Іллинойський університет розпочне програму Центру Українських Студій. Цей центр буде діяти як окрема незалежна одиниця та займатиметься посередницькою працею з університетами та високими школами України, обміном професорів та студентів, влаштуванням конференцій, приділятиме стипендії для студентів українських дисциплін та дослідів з україністики. Осінню розпочне працювати в Центрі українських студій д-р Джеймс Мейс. Він очолював Голодову комісію у Вашінґтоні, яка провела дуже корисну працю. Тепер, коли Україна стала незалежною державою, зацікавлення нею американського світу і американських наукових інституцій значно зросло.

Про потреби Центру Українських Студій в Іллинойському університеті і про працю Фундації, яку очолює Раїса Братків, говорилось на конференції, особливо наголошували на цьому гості з України, що після конференції мали зустріч з громадянством Чикаґо. До Чикаго приїхали Лариса Крушельницька зі Львова від наукової бібліотеки ім. Василя Стефаника, Петро Кононенко — завідуючий катедрою української літератури Інституту українознавства Київського університету, Тамара Булат — доктор мистецтвознавства Інституту мистецтвознавства, фолкльору і етнографії імені Максима Рильського, Сергій Гальченко — зберігач архівів України, між якими є рукописи Тараса Шевченка, Григорія Сковороди та багато інших. Йому також передано на збереження для Інституту літератури рукописи Івана Багряного „Буйний вітер", окремі розділи „Тигроловів" та ілюстрації до своїх творів „Казка про лелек", „Телефон", „Антон Біда — герой труда" разом 56 ілюстрацій.

Марія Влад — працівник міністерства оборони України зі своєю дочкою, яка вчиться в університеті на сході ЗСА, поінформувала про трудноші та поступ в українізації української армії, фльоти та летунства, де все треба починати з самих основ. Студенти з Києва Андрій Деркач та Генадій Крисько розповіли, як тяжко діставалися на конференцію, бо тоді ще треба було в Москві брати візи до Америки, а їм з українськими паспортами „старший брат" робив різні прикрощі, вони говорили, що дбаючи за краще економічне становище в Україні, не треба забувати про популяризацію української культури. Микола Рябчук та Федір Погребник, члени спілки письменників, розповідали про сучасну діяльність більшости письменників, які повністю віддалися будові української держави, і в них немає часу на писання нових творів. Ф. Погребник-автор праці про двох авторів українського гимну „Ще не вмерла Україна" — поета Павла Чубинського та композитора Михайла Вербицького, на конференції розповів про знайдені у Україні спогади Євгена Чикаленка, ще ніде не друковані, й з них прочитав багато уривків, в яких іде мова про тодішніх діячів будови української держави після Першої світової війни. Він не лише добрий знавець нашої історії, але й добрий співак, бо на закінчення свого виступу, без акомпаніяменту, проспівав пісню.

З поза меж України на цій імпрезі був адвокат з Сербії, який розповів про трагічні дні українського населення Юґославії, де відбуваються бої, й воно опинилося по різних боках барикад. Володимир Мокрий — колишній член польського сейму з Кракова поділився думками про проблеми українського населення в Польщі, яке ще не має таких прав, як мають поляки в Україні, але вони роблять все, щоб і там ситуація покращала.

Не всі особи, гості з України, що були на конференції, завітали до Чикаго на імпрезу, що відбулася в неділю, 28-го червня в домі СУМ-у. Співачка Ольга Богомолець раніше від'їхала до Міннеаполісу, Сергій Козак, кореспондент газети „Літературна Україна", який ще з листопада минулого року працює в газеті „Українські вісті" в Дітройті, вивчає англійську мову й знайомиться з американським життя — відїхав до Дітройту, а інші мали інші пляни. Молодий науковець Сергій Гальченко ще перед конференцією зупинився в УВАН в Ню Йорку, де працює над листуванням Володимира Винниченка. На Винниченківську тему він мав доповідь на конференції. Після його доповіді виринула дискусія, чи дійсно Вол. Винниченко є автором усіх універсалів, як він неодноразово згадує в своїх листах, чи деякі універсали писав також Михайло Грушевський.

Всі виступаючі на конференції і в Чикаґо висловлювали думки з приводу того, як нам якнайскоріше европеїзуватися, зробити Україну дійсно незалежною, економічно сильною, з якою б рахувався світ. Для того вони там, а ми тут маємо спільно працювати. Щоб Центр українських студій набирав популярности й підтримки всього українського громадянства, бо наразі вся поміч іде в більшости з Чикаго та околиць. Фундація звертається до всього українського громадянства підтримати Центр своєю пожертвою. Чеки на Фундацію, що звільнена з податку, шліть на адресу: Foundation for Ukrainian Studies at U. of Illinois, 1626 Balmoral Lane, Palatine, Ill. 60067, USA.

В Чикаґо пожертву можна скласти в касі „Самопоміч" та в українському першому банкові „Певність", який очолює д-р Юліян Куляс.

Око

З відкритим...

(Закінчення зі стор. 2)

імперії... Збідненою, гадаю, була інформація і про нас — відповідальних організаторів: чомусь зникли домашні адреси та службові телефони, посади; випали із поля зору факси тих організацій, які їх мають. Повніша інформація значно полегшила б пряму та надійну комунікацію, допомогла б підшукати тут житло і товариство з відповідними або близькими інтересами, сплянувати дозвілля та інше.

З огляду на нашу економічну нестабільність з тенденцією до її подальшого погіршення у деяких випадках можна було б передбачити, щоб серед викладачів, які їдуть до кількох груп однієї організації, були такі, що могли би мешкати разом. Принагідно хотів би зауважити, що для груп початкового та середнього рівня, мабуть, недоцільно мати при викладачеві асистента. Це полегшило б деякі проблеми утримання вчителів за рахунок коштів тих, хто ввійшов би до окремої групи для асистента. Асистент же, як показала практика у нашому інституті, може працювати самостійно.

Нам — усім студентам курсів англійської мови — полюбився підручник „Perspectives 2000". Він відмінний від наших застарілих навчальних посібників новизною структури, привабливим оформленням та цікавим змістом. Реальні, а не штучні, тексти, хороші ілюстрації, сучасна англійська лексика, зручне компонування завдань з можливістю вибору варіянтів відповіді, висока якість поліграфії — все це підтримує учбовий інтерес, сприяє засвоєнню матеріялу. За чотири-п'ять тижнів щоденних занять слухачі, як правило, розкріпачуються, долають свій страх вступати в розмову, і нехай ще роблять помилки, але головне те, що із пасивного спостерігача розмови стають вже активними співбесідниками. Щиро дякуємо нашим викладачам за їхню подвижницьку працю!

Оглядаючись на збігаючі три місяці навчань, можна сказати, що найважчим зі всього, як не дивно, виявилось вміння дотримати даного слова. Саме через недотримання слова, як мені стало відомо, в деяких закладах траплялися випадки, коли не було зустрічаючих; хтось відмовився від замовлених курсів... Але я переконаний, що такі „явища" були поодинокими на загальному тлі взаємоповаги та взаєморозуміння.

Початок зроблено. Перед нами велика і трудна дорога у обшири світової цивілізації. Та якою б трудною вона не була, дорогу здолає тільки той, хто йде нею. І хоч ми зробили тільки перші кроки, але йдемо із серцем, відкритим для добра, а назустріч нам ідуть ті, кому доля України не є байдужою.

З надмірної...

(Закінчення зі стор. 2)

ни може вжити до зубів озброєних полків проти нашої країни. Розраховувати тільки на молодь і робітництво, вживаючи екстремістських гасел закликати цю молодь і народ до збройної боротьби — це дуже небезпечна гра з вогнем, яка може нанести нам катастрофальної шкоди.

Існує в Україні парамілітарна організація, дружини самооборони Юрія Шухевича. Не є жодною таємницею, що названу організацію підтримує в діяспорі УВФронт. Виникає питання, чи ця організація діє в узгідненні з міністерством оборони України? Якщо так, то чому її членів вишколюють цивільні люди? Адже Український Визвольний Фронт вже змінив свою настанову на 180 ступенів у відношенні до Президента України і деяких членів Уряду та Верховної Ради України і це треба привітати з великою радістю. Проте, тут слова не покриваються з ділами. Чи ця парамілітарна організація є тією мілітарною силою, на яку покликається Українська Консервативна Республіканська Партія на чолі з Степаном Хмарою? Якщо так, то і це неповажна справа і дуже небезпечна, яка може накоїти нам багато лиха.

Тож, будьмо розсудливі і нерозважними діями, з надмірної любови до краю, не змарнуймо даної нам Провидінням історичної шанси розбудувати і закріпити державність України. Не емоціями нам слід керуватися під цю пору, але політичним розумом, який єдино правильний у всіх наших діях для добра нашої батьківщини.

АМБАСАДА УКРАЇНИ В ЗСА

ДОВОДИТЬ ДО ВІДОМА ЗАЦІКАВЛЕНИХ ГРОМАДЯН І ОРГАНІЗАЦІЙ ДЕЯКІ ПОЛОЖЕННЯ СТОСОВНО ОФОРМЛЕННЯ ДОКУМЕНТІВ, ЩО НАДСИЛАЮТЬСЯ ІЗ ЗСА ДО УКРАЇНИ І З УКРАЇНИ ДО ЗСА

1. Всі документи, що надсилаються до України, повинні бути перекладені на українську мову і леґалізовані в Консульському відділі амбасади України.

2. Переклад на англійську мову документів, виданих на території України і представлених в ЗСА, має бути леґалісованим в Консульському відділі амбасади України в ЗСА. Для леґалізації документів необхідно разом з перекладом подати фотокопію ориґіналу. Копії документів не леґалізуються. У випадку відсутності документу, його можна одержати у встановленому порядку через консульський відділ амбасади України в ЗСА.

3. З 15-го липня 1992 року вводиться нова форма і система оформлення запрошень у гості, або на постійне проживання до ЗСА громадян , які проживають на території України. Запрошення будуть оформлюватися тільки в аґентствах, оснащених спеціяльним комп'ютерним терміналом, сполученим з центральним комп'ютером, розташованим в амбасаді України у Вашінґтоні. Введення комп'ютеризованої системи оформлення запрошень зумовлено необхідністю уникнути їх підроблення.

Список аґенств, які мають комп'ютерні термінали, можна одержати по телефонах: (202) 296-69-60, (212) 221-221-02-88 -

Консульський відділ Амбасади України в ЗСА

НЕ ПОСПІШАТИ З ВИВЕЗЕННЯМ стратегічної ядерної зброї з території Білорусі закликав заступник міністра в питаннях оборони республіки генерал-полковник Петро Чаус. Згідно з його словами, „могутнє озброєння допоможе на початкових етапах становлення білоруської державности".

Фестиваль...

(Закінчення зі стор. 2)

тецького азарту.

Взагалі звиклі уяви про „провінційність" на цьому мистецькому святі були дещо зруйновані. Власне завдяки ним львів'яни загалом проґавили дуже цікаві виступи віртуозів — колективу Клясик-аванґард із Білорусії та ґітаристів з Полтави Павла Аркадія Іванникових. Останні на своїх, за загальною опінією несерйозних інструментах, фахово виконали, як серйозні твори Й. С. Баха, Д. Бортнянського так і екзотичні та латиноамериканські мелодії.

Звучала на фестивалі і духовна музика. Камерний хор Львівської Спілки композиторів Ярослава Гнатишина та камерна оркестра Львівської консерваторії Артура Микитки професійно, хоч і без блиску, виконали Месу ч. 4 Й. С. Баха, низку творів Стравінського, Брукнера, Бруха, Барвінськогфо і одержали свою долю оплесків глядачів.

На жаль, в цьому році вокал був доволі безбарвним, крім, мабуть, ансамблю вокального мистецтва із Ню Йорку, виступ якого був хоч і мистецьки будоганним, але без сенсації. Слухачі з приємністю сприйняли у його виконанні твори Шуберта, Брамса, ірляндські пісні та чисто американські твори, серед яких і зразки негритянських мелодій. „Spirituels".

Співачки із діяспори Христина Липецька та Уляна Чайківська хоч і виступили досконало фахово, але не так яскраво-блискуче, як скрипалі чи піяністи. Спів киян Ірини Симоненко та Валерія Матюхіна із „Київської камерати" був доволі безбарвним, а львівські вокалісти розчарували слухачів. Це прикро, бо Львівська школа вокалу була колись на передових позиціях і не дуже то поступалась кращим світовим школам.

Загалом, III міжнародний фестиваль „Віртоузи", навіть з огляду на важкі часи, які переживає Україна, вдався.

Ділимося сумною вісткою
з родиною, приятелями та знайомими,
що в неділю, 28-го червня 1992 р. відійшла у вічність
на 77-му році життя

наша найдорожча

МАМА, ТЕЩА, СЕСТРА, ШВАҐРОВА і ТІТКА

бл. п.

Михайлина Савицька Юрків

СЛУЖБА БОЖА і ПАНАХИДА за спокій душі відправилися 3-го липня в українській правоскавній автокефальній церкві св. Андрія в Пос Анджелес, Каліфорнія.

ПОХОРОН відбувся 7-го липня на цвинтарі Форест Ловн Меморіал парк, Ґлендейл, Каліфорнія.

У глибокому смутку залишила:

доньку — ЮЛІЮ
зятя — ОЛЕКСАНДРА ДМИТРІВА
сестру — АННУ ЛЕЩИШИН з родиною в Україні
шваґра — ВАСИЛЯ ЮРКОВА з родиною в Україні
та близьку і дальшу родину в Україні, Арґентині і ЗСА

Спи спокійно та сни про нашу дорогу Україну, яку ти так щиро любила.

Замість квітів на свіжу могилу просимо складати пожертви на Фонд Допомоги Дітям Чорнобиля.

ТОВАРИСТВО СВЯТА СОФІЯ — КОМІСІЯ ПАТРІЯРШОГО ФОНДУ

повідомляє:

на **ПАТРІЯРШИЙ ФОНД** зложили

ІУ-92

250 дол. — Стефан і Володимира Сливоцькі;
118,84 дол. — Лідія Осінчук;
по 50 дол. — Маркіян і Люба Онуферко (у пам'ять бл. п. проф. Олекси Ґардецького, Марія Каплиста, Зеновія Камінська, Оксана Поритко;
по 25 дол. — Станислав Берегулька (у пам'ять бл. п. д-ра Михайла Снігуровича, Михайло і Анна Куриляк (у пам'ять бл. п. Омеляна Смішкевича), Христина Блаженко, д-р Микола Войтович, Богдан і Ізидора Боярські, Григорій і Анна Олійник, Роман Слиш, Володимир Когутяк;
по 20 дол. — Микола Кавка, Йосиф Войтович;
по 15 дол. — Ярослав і Іванна Клим, Зиновій Квіт, Марія Бачинська;
по 10 дол. — Борис Дурбак, Іван Дяк, Мирон Вітюк, Петро Саґаль, Іванна Петик, Стефанія Мілінічик, М. Худи;
3 дол. — Йосиф Губчак.

Збірка Українського Патріяршого Товариства в Ню Джерзі на перевезення тлінних останків Патріярха Йосифа з Риму до Львова. Збірку перевів Маріян Кормило (голова ООЧСУ в Нюарку, Н. Дж.), переслав ред. Василь Пасічняк, (голова Укр. Патр. Т-ва, Нюарк, Н. Дж.).

зложили:

30 дол. — ред. Василь і Дарія Пасічняк;
по 10 дол. — Маріян Кормило, Микола Козюпа, Микола Кузишин, Юрій Кисілевський, Іван Генсьор, Михайло Бобівський, Василь Закорчемний, Йосиф Кріса, Микола Папеницький, Василь Цинайко, Омелян Грубський, Григорій Банах, Михайло Заверуха, Ярослав Ляшевич, Володимир Кікта, Михайло Дзіман;
по 5 дол. — Нестор Басняк, Павло Батьків.

V-92

зложили:

8,035.83 дол. — зі спадку бл. п. Александри Лисак-Тивочюк, Баффало, Н. Й.;
по 100 дол. — Роман і Анна Кобилецькі, Іван Крих з родиною (у пам'ять дружини бл. п. Катарини Крих);
80 дол. — Марія Шумська;
68.58 дол. — Лідія Осінчук;
по 50 дол. — д-р Сергій Винарський, Тарас Шумилович, Ольга Белюх, Дарія Лісси, Т. і Л. Стельмах, М. Марусяк, д-р Леонід Мостович, д-р Роман Войнаровський, д-р Андрій і Ліда Лемішка, д-р Дмитро і Дарія Кострубяк, д-р Лев і Ірена Кушнір;
по 25 дол. — Стефан Галайда, Орест Колтунюк, Віра Левицька, Юрій Свищук, Ірена Чуміловська, Орест і Любомира Чапельські;
по 20 дол. — Микола Стин, Ф. Шатинський, Роман Раковський, Евдокія Блавацька, Теодор Небор, В. Фіцик, Мирон Масюк, Рей Савчин (у пам'ять батька бл. п. Ярослава Савчина), М. Мізак, д-р Володимир Сенежак, Іван Анна Дзівак;
по 15 дол. — Варвара Швед, мґр Юліян Бачинський, Роман Мельник, Ярослава Кукіль;
по 10 дол. — Мирослав Субтельний, С. Абрам, родина С. Ковалишини (у пам'ять бл. п. Катарини Крих), д-р Дмитро Січ, Ольга Весела.

Збірка Укр. Патр. Т-ва в Ню Джерзі на перевезення тлінних останків Патріярха Йосифа з Риму до Львова. Переслав о. Роман Мірчук.

зложили:

100 дол. — церква свв. апостолів Петра і Павла — Джерзі Сиіті;
100 дол. — церква Успіння Пресв. Богородиці — Байон, Н. Дж.

Додаток до збірки за 1992-ий рік в Ню Гейвен, Конн.

зложили:

по 50 дол. — інж. Михайло і Віра Валницький, Зеньо Гарасимчук;
25 дол. — Лідія Фіцалович;
по 10 дол. — Ірена Лаврович, Ірена Гладка, Софія Бродич, Петро Ґолець.

Спростування: У збірці Укр. Патр. Товариства в Ню Гейвен, Конн. (список за березень 1992) зайшли помилки у іменах жертводавців, а саме має бути: Лев і Орися Марків, Іван і Інка Лодинський, інж. Мирослав і Надія Троян, д-р Іван і Тоня Цап, проф. Юрко і Наталія Цибрівський, мґр Володимир і Уляна Зінич, о. Големба Роман, Віра Черни, Василь Матвієйко.

Товариство Свята Софія — Комісія Патріяршого Фонду — складає щиру подяку усім вельмишановним жертводавцям і збірщикам.

Всі датки на Патріярший Фонд Товариства Свята Софія можна відтягати від податку: IRS No.: 23-7380645

Всі чеки просимо виписувати на:

St. Sophia Religious Association — Patriarchal Fund

та пересилати на адресу:

7911 Whitewood Rd., Philadelphia, Pa. 19117

Опубліковано...

(Закінчення зі стор. 1)

Орлова, Ґінзбурґа, Руденка і Венцлова... Зурахуванням політичної і оперативної обстановки, припинення злочинної діяльности найбільш активних антисовєтчиків вважається за доцільне і рекомендується здійснити різноманітними шляхами. Мається на увазі щодо Орлова провести розслідування за наперед порушеною прокуратурою Москви кримінальною справою з таким розрахунком, щоб пізніше притягти його до карної відповідальности за ст. 190-1 карного кодексу РСФСР (розповсюдження завідомо наклепницьких вигадок, які ганьблять совєтський державний і суспільний лад). В ході слідства Орлова не арештовувати, якщо він своїми діями не змусить до цього.

Ґінзбурґа А. І. вважається необхідним арештувати і притягти до карної відповідальности за ст. 70 КК РСФСР, слідство у справі провести за місцем його проживання в Калузькій області.

Руденка Миколу Даниловича, який проживає в Києві, арештувати і притягти до карної відповідальности за ст. 62 Карного кодексу УССР (аналогічна ст. 70 КК РСФСР), але слідство провести не в Києві, а в Донецьку, для чого є процесуальні підстави.

У зв'язку з тим, що Венцлов Т.А., 1937 року народження, колишній науковий співробітник Інституту історії АН Литовської ССР, клопочеться про тимчасовий виїзд на приватне запрошення до ЗСА, дозволити йому таку поїздку. Питання про дальшу долю Венцлова буде вирішуватися в залежності від його поведінки за кордоном... Просимо розглянути. Юрій Андропов, Роман Руденко".

Як відомо, українського письменника і громадського діяча Миколу Руденка заарештували 5-го лютого 1977 року й засудили до 12 років неволі (7 років концтаборів суворого режиму і 5 років заслання). Не забули і про його дружину Раїсу Руденко, яку також засудили до позбавлення волі на п'ять років концтаборів суворого режиму і п'ять років заслання. У Москві на трошки менші терміни були засуджені відомі дисиденти Юрій Орлов та Александер Ґінзбурґ.

Не менш виразно промовляють і інші документи, надруковані в газеті „Московскіє Новості", які є незаперечним свідченням того, хто і де розпочинав всі справи на політичних в'язнів в совєтській імперії та що стаття і термін покарання був сплянований ще до слідства і суду. Надрукування цих документів є дуже вчасним, особливо з огляду на те, що Конституційний суд Росії розпочав розгляд скарги на президента, яку подали члени забороненої КПСС, оскільки вважають неконституційним указ про заборону їхньої партії.

Св. п. Р. Зелений

Є люди, які вміють казати, що вони зроблять, яких успіхів досягнуть, яку жертву принесуть задля загальної справи. Одним словом, є люди, які вміють про себе говорити, коли й нічого не роблять. Інаший тип людини — це мовчазність, скромність, яка перешкоджає говорити навіть про речі, які вона зробила на користь загального добра громади чи суспільства. Часто буває, коли саме скромних трудівників оцінюють щойно після їхньої смерти.

До чесних, скромних, працьовитих, безпартійних патріотів належав Ростислав Зелений, який помер 24-го липня 1991 року. Доля не жаліла Р. Зеленого, як і багатьох з його покоління. Народився він 6-го жовтня 1907 року у Місках біля Львова і вже через півтора року став сиротою — батько помер, залишивши шестеро дітей самітній дружині Анні. Мама Зеленого Анна походила з родини Мішуґів, вона була надзвичайно працьовита і дуже добра господиня. Завдяки матері усі діти здобули освіту — троє синів вищу, а один син і дві доньки — середню. За умов перед першою світовою війною та після неї у чужій державі це був гідний подиву вчинок вдовиці Анни Зеленої. Крім освіти, матері вдалось прищепити дітям почуття єдиної родини і саме ця єдність допомогла родині Зелених перенести важкі роки двох світових воєн, міжвоєнний період, большевицьку диктатуру, голод, злидні, втечу з рідного краю, поневіряння в чужині.

Як наймолодша дитина Ростислав був „маминим синочком", а свою особливу любов до матері він зберіг до останніх своїх днів. Покидаючи рідний край 1944 року, Ростислав взяв і маму з собою.

Після смерти чоловіка Анна Зелена переїхала з цілою родиною до Кам'янки Струмилової, де Ростик закінчив народню школу. Тут його шкільним і найближчим приятелем був Роман Шухевич-Чупринка. 1924 року польські власті арештували брата Богдана, який просидів у тюрмі два роки разом з Андрієм Мельником. Ростислав відвідував брата у в'язниці і познайомився з Мельником. Саме ці факти спричинились до того, що Ростислав Зелений на ціле життя залишився активним в українському житті в рідному краю і поза ним.

Після закінчення Академічної ґімназії у Львові Зелений став студентом права. Він був обдарованим природою — здібний малювати, талановитий щодо вивчення мов і математики, саме це допомогло йому фінансувати свої студії. Після закінчення Львівського університету Ростислав Зелений працював у страхувальній українській компанії „Дністер", одночасно був аплікантом у д-ра Надраби у Львові.

Працюючи у „Дністрі", Ростислав змушений був їздити багато по всій Галичині, обеспечуючи будинки. 1935 року доля занесла його в Яйківці до отця Ю. Боднара, з донькою якого він познайомився, а 1937 року Ірена стала його дружиною. З того часу „кочове" життя проходило удвоє, а згодом і з приростом родини. Спочатку молоде подружжя провело рік у Вільні, де й народилася перша дитина Анна. У Вільні Ростислава арештували польська поліція і вивезла до Березн Картузької. Не зважаючи на те, що Р. Зелений бездоганно володів польською мовою, він ніколи не зрікався своєї рідної української мови і був активним в українському визвольному русі, бо почував себе зобов'язаним як член нації.

Після початку Другої світової війни він з родиною переїхав до Львова, де й пережили окупацію Червоної Армії. Саме перебування на посаді головного бухгальтера у лікарні переконало його, що большевикам йшлося не про приєднання української Галичини до України, а про поширення большевицької диктатури далі на захід, щоб зменшити вплив інформації з Галичини в Україну. У Львові народився син Юрко, друга дитина Зелених. Тут Зелені пережили і німецьку окупацію Львова, яка українцям також не принесла свободи.

Знаючи вже большевицькі порядки з попередніх років, Зелені разом з дітьми та батьками перед наступом Червоної армії вибралися у невідоме, подалі від терору, який вони зазнали під час комуністичного панування у Львові 1939—41 років.

З великими пригодами Зеленим вдалося добратись до австрійського міста Шварцах, яке належало до французької зони. Тут Ростислав Зелений проявив надзвичайні організаційні здібності. Разом з Лавриненком вони заснували комітет, за допомоги якого їм вдалось отримати для української втікацької громади пакунки з харчами (на той час тут перебувало якихось 200 українських втікачів). Під кінець 1945 року родина Зелених переїздить до Фрайбурґа, де Ростислав став акредитованим адвокатом при „Трібюн мілітері Франсез". Велику організаторську роботу проводив тут серед української громади, яка обрала його головою Комітету. Р. Зелений тут організував не тільки харчі для земляків, але культурне життя.

У липні 1948 року Ростислав Зелений разом з родиною виїхав до Канади — останньої зупинки свого мандрівного життя. Поселившись у Ріндзорі, він поринає у працю, щоб забезпечити родині певне існування. Йому це вдається, хоч родина збільшилася за рахунок доньки Дарки. Завдяки працьовитості Ростислава та господарности дружини Ірени Зеленим вдалось сприяти тому, що всі троє дітей здобули вищу освіту.

Р. Зелений був не тільки великим трудівником для своєї родини, до кінця свого життя він залишився патріотом України, що видно з його „Спогадів", які мали б незабаром появитись. Любов до рідного краю Ростислава Зеленого не заникла з його смертю, вона живе в його дітях, внуках, які з гордістю можуть згадувати свого батька, діда, який дбав не тільки про власну родину, але й мріяв про вільну й незалежну Україну.

Українська громада Віндзора склала замість квітів 2620 канадських долярів на пам'ять Ростислава Зеленого. Всю суму пані Ірена поділила: 1,220 дол. — на Чорнобиль, 840 дол. на УНО, 200 дол — Організації Укр. Канади, 200 дол. — на Гарвард та 250 дол. — на церкву Св. Володимира і Ольги. При цій нагоді Ірена Зелена висловлює щиру подяку всім, що спричинились до цієї суми.

Рік минув від смерти Ростислава Зеленого і за цей рік відбулись величезні зміни у світі і в долі України. Нехай пером йому буде земля, хоч і не рідна, а дух його залишиться не тільки з його дітьми, але й з матір'ю-Україною, якої вірним сином він залишився навічно.

Й. Сірка

А. Зленко...

(Закінчення зі стор. 1)

ня про надання деяким мешканцям Придністров'я українського громадянства, але досі заяви з подібним проханням до міністерства не надходили. За інформацією члена Президії ВР ПМР Олександра Большакова на сьогодні зібрано і надіслано до Києва понад 100 заяв українців Придністров'я з проханням поновлення їх у громадянстві України, втраченого в наслідок примусового приєднання цієї території до Молдови в 1940 році.

ВІДІЙШЛИ ● ВІД НАС ●

ЙОСИФ ГНАТІВ член УНС Відд. 53-го Т-ва ім. св. Миколая в Пітсбурґу, Па. помер 28-го травня 1992 року на 74-му році життя. Нар. 16-го січня 1918 року в селі Садова, Україна.

Вічна Йому Пам'ять!

Управа

ІВАН Д. СТРАЙВЕС член УНС Відд. 236-го Т-ва „Вільні Козаки" в Сейр, Па. помер 20-го березня 1992 року на 84-му році життя. Нар. 20-го квітня 1908 року в Сейр, Па. Членом УНС став 1931 року. Залишив у смутку Лева, Доналда, Річарда, Ірену Колберґ і Ненсі Ваймер. Похорон відбувся 24-го березня 1992 року на цвинтарі в Сейр, Па.

Вічна Йому Пам'ять!

Секретар